

The Hungarian Historical Review, god. 1, br. 1-2 – br. 3-4 (510 str.), Budapest 2012.; god. 2, br. 1 (208 str.), Budapest 2013.

U izdanju Istraživačkog centra za humanističke znanosti Mađarske akademije znanosti, točnije njegova Instituta za povijesne znanosti, od 2012. izlazi časopis *Hungarian Historical Review*, čime je pokrenuta nova serija u glasovitom izdavačkom nizu *Acta Historica Academiae Scientiarum Hungariae*.

Za 2012. godinu izašla su, fizički podijeljena u dva sveska, četiri broja koji predstavljaju prvi svezak ove nove edicije. Tako svaki navedeni svezak zapravo predstavlja dvobroj časopisa, a svaka fizička jedinica ima u podnaslovu časopisa određenu temu kojom se unutar dvobroja bave razni mađarski i drugi relevantni istraživači i znanstvenici. Tako je u prvom dvobroju prvog sveska tema urbana povijest (*Urban History*), u kojem tematski blok otvara autorica Ánges Flóra s člankom *Symbols, Virtues, Representation. The Early Modern Town Hall of Kolozsvár as a Medium of Display for Municipal Government* (3-21), gdje analizira ulogu gradske vijećnice u današnjem rumunjskom gradu Cluju (mađ. Kolozsvár) kao mjestu okupljanja ljudi i simbola gradske autonomije te promatrajući gradnje i rekonstrukcije gradske vijećnice u smislu novog vala ponovnog otkrivanja antičke tradicije u drugoj polovici 16. stoljeća u Transilvaniji nastoji pokazati na koji način je novi moralitet u skladu sa Reformacijom utjecao na gradsku upravu i kako je ta uprava prezentirala sliku o sebi u vanjskim i unutarnjim prostorima navedene gradske vijećnice. Za razliku od navedenog tipa sekularnih objekata u gradskim naseljima ranonovovjekovne Ugarske autor Béla Vilmos Mihalik u radu *Sacred Urban Spaces in Seventeenth-Century Upper Hungary* (22-48) prikazuje drugi tip gradskih prostora koji su igrali važnu svakodnevnu društvenu, vjersku, a uvjetno i političku ulogu. Radi se analizi promjena koje su se dogodile nad funkcijama sakralnih prostora prema kraju 17. stoljeća u vrijeme uspona i jačanja Protoreformacije u Gornjoj Ugarskoj (današnja Slovačka), a koje su zahvatile protestantske crkve u Košicama (mađ. Kassa, grad u današnjoj Slovačkoj) i Nagybányi (danas grad Baia Mare u Rumunjskoj) nakon dolaska pod katoličku vlast (promjene namještaja, interijera i unutrašnjeg prostora crkvi, nasilna oštećenja i razvlašćenja vjerskih zajednica nad njihovim objektima nastala kao posljedica sukoba protestanta i katolika te adaptacija tih istih objekata u vjerske funkcije drugih vjeroispovijesti ili sekularizacija istih, itd.). Rad *Venerable Senators or Municipal Bureaucrats? The Beginnings of the Transformation of the Estate of Burghers at the Turn of the Seventeenth and Eighteenth Centuries* (49-78) Istvaná H. Németha daje društvenopovijesnu analizu urbane elite grada Šoprona u zapadnoj Mađarskoj, koju nastoji pokazati kao primjer promjena koje su implemenitrane u gradsku administraciju krajem 17. i početkom 18. stoljeća u smislu zadovoljavanja zahtjeva centralizirane države, dok članak Árpáda Tótha *Social Strategies of the Lutheran Burghers of Pressburg, 1750-1850* (79-103) donosi, kao prilog daljnjem poznavanju uspona građanstva (buržoazije) u Mađarskoj, detaljnu analizu socijalne strategije društvenih skupina jedne luteranske župe u gradu Bratislavi. Slijedi rad Gábora Czecha *The Transformation of Urban Space in the First Half of the Nineteenth Century in Hungary and in the City of Kassa* (104-133), u kojem autor na primjeru Košica analizira posljedice rasta vanjskog dijela grada (izvan gradskih zidina) i rušenja gradskih zidina kao dvaju najznačajnijih promjena u urbanim prostorima zidinama omeđenih gradova Mađarske u razdoblju kasnog 18. stoljeća do sredine 19. stoljeća, dok se rad Rolanda Perényija *Urban Places, Criminal Spaces: Police and Crime in Fin de Siècle Budapest* (134-165) bavi razvojem policijskog nadzora i službe u Budimpešti kasnog 19. stoljeća te ulozu policije kao zaštitnika privatne imovine i službe koji u radničkim četvrtima uklanja nepoželjne elemente (kriminalce, luralice i prosjake) iz grada. Rad Erike Szívós *The Bonds Tried by Hard Times: Jews and Christians on Klauzál tér, Budapest, 1938-1945* (166-199) analizira suživot kršćanske i židovske zajednice u dijelu budimpeštanskog sedmog distrikta oko Klauzálovog trga, a tematski dio zbornika završava radom Ágnes Nagy *In the Web of Political Language. Verbal Warfare and the 1945 Change of Re-*

gime in a Residential Building in Budapest (200-230), u kojem autorica istražuje sukobe između kršćana i Židova u jednom stambenom objektu u Budimpešti tijekom Drugoga svjetskog rata i nakon njegova završetka. Na kraju ovog dvobroja nalaze se prikazi različitih knjiga napisanih na mađarskom jeziku, a s obzirom na to da se poput navedenih članaka radi o osvrtima na engleskom jeziku, to čitateljima šire znanstvene i međunarodne javnosti omogućava lakši uvid u te vrijedne znanstvene publikacije i njihov sadržaj.

Drugi dvobroj za 2012. godinu donosi radove koji se bave poviješću migracija (*Migration history*), a paginacija ovog dvobroja je nastavak paginacije prvoga dvobroja. Dvobroj započinje radom Gábora Gyánija *Migration as a Cultural Phenomenon* (275-293), u kojem se donosi pregled znanstvenih pogleda i konceptualnih interpretacija migracija koje sežu od striktno ekonomskih interpretacija (razlog migracije je neimaština) do lančanih migracija (razvijene mreže emigranata koji za sobom povlače druge ljude te im stvaraju sigurnu bazu i povod za emigraciju). Nakon ovog svojevrsnog teoretskog uvoda slijede radovi koji se bave konkretnim slučajevima migracija i migranata s područja Mađarske. Tako Heléna Tóth u radu *The Historian's Scales: Families in Exile in the Aftermath of the Revolutions of 1848* (294-314) istražuje politički egzil nakon završetka revolucija 1848. godine, gdje na konkretnim slučajevima promatra kako su članovi obitelji političkih emigranata postajali izbjeglice i kakva je bila njihova uloga u dobivanju amnestije za cjelokupnu obitelj, dok Balázs Ablonczy u radu *Instead of America. Immigration and Governmental Influence in the Hungarian Émigré Community of France between the Two World Wars* (315-336) govori o položaju mađarskih radnika imigranata u Francuskoj u međuratnom razdoblju. Kako su radovi autora poredani uz temu i po kronološkom razdoblju kojima se bave, slijedi rad *Approaches of the Interwar Hungarian Migrations, 1919-1945* (337-352) Tibora Franka koji na temelju prozopografskog prikaza i analize generacija židovskih i mađarskih emigranata govori o trendovima migracija iz Mađarske u navedenom razdoblju između dva svjetska rata, a rad Matěja Spurnýja *Czech and German Memories of Forced Migration* (353-367) govori o načinima na koji su službeni stavovi Čeha i sudetskih Nijemaca o poslijeratnoj prisilnoj migraciji ulazili u individualna sjećanja i osobne stavove emigranata. Istraživanje prisilnih migracija koje nastaju tijekom turbulentnih vremena, a koje nakon Drugoga svjetskog rata za Mađarsku predstavljaju slom revolucije 1956. godine i intervencija sovjetskih snaga te uspostava tvrdog komunističkog režima i represije koja je između ostalog imala za posljedicu i migracije stanovništva donosi rad Andrása Lénárta *Emigration from Hungary in 1956 and the Emigrants as Tourists to Hungary* (368-396). Autor govori o grupi prve generacije emigranata nakon sloma revolucije 1956. godine, koja se trajno nastanila u Austriji te promatra na koji način se promijenila njihova slika i predodžba o domovini. Rad Stefana Troebsta *The Discourse on Forced Migration and European Culture of Remembrance* (397-414) govori o prisilnim migracijama u europskoj kulturi sjećanja, a rad Attila Melegha *Net Migration and Historical Development in Southeastern Europe since 1950* (415-453) donosi temeljne razvojne uzorke mrežnih i grupnih migracija iz jugoistočne Europe u razdoblju nakon pedesetih godina 20. stoljeća. Posljednji u ovom broju i tematskom nizu je članak *Variations on Mother Tongue. Language and Identity in Twentieth-Century Hungarian Literary Exile* (454-474) autora Sándora Hitesa koji donosi analizu utjecaja majčinskog jezika kao sredstva identiteta na mađarske pisce u emigraciji, a na kraju dvobroja opet se donosi i nekoliko prikaza knjiga.

Prvi broj ovogodišnjeg, a ujedno i drugog godišta ovog časopisa bavi se različitim aspektima Reformacije u Ugarskoj (*Reformations*). Tako prvi rad *The Evolution of the Language of the Reformation in Hungary (1522-1526)* (3-34) Zoltána Csepregija tekstualnim analizama raznih spisa, kao i pisama raznih crkvenih i sekularnih dostojanstvenika, ukazuje na utjecaj Reformacije u Mađarskoj u periodu prije Mohačke bitke, a rad Gabrielle Erdélyi *Lay Agency in Religious Change: the Role of Communities and Landlords in Reform and Reformation* (35-67) govori o ulozi i participaciji seljaka iz sela i naselja ugarskih vlastelinstava u kasnosrednjovjekovnoj

crkvenoj reformi i reformaciji 16. stoljeća. Autor Pál Ács u radu *Holbein's "Dead Christ" in Basel and the Radical Reformation* (68-84) razmatra s novog stajališta poznatu sliku Hansa Holbeina "Mrtvi Krist" te ukazuje kako je slikar, pripadajući istome intelektualnome krugu kao i Erazmo Roterdamski, nastojao prikazati realnu smrt Krista kao ljudskog bića priklanjajući se tako Radikalnoj reformaciji koja umanjuje božanstvo Krista i veliča njegovu ljudsku komponentu, a Mihály Balázs u radu *Tolerant Country – Misunderstood Laws – Interpreting Sixteenth-Century Transylvanian Legislation Concerning Religion* (85-108) donosi novu interpretaciju vjerskih zakona koji su proglašeni u Transilvaniji između 1568. i 1571. godine kako bi promotrio varijacije odnosa između raznih vjeroispovjednih skupina. Autorica Réka Kiss u članku *The women do not want to go to church. Church Discipline and the Control of the Public Practice of Religion in the Calvinist Diocese of Küküllő in the Seventeenth and Eighteenth Centuries* (109-140) govori o kalvinističkim modelima crkvene discipline i moralnih pravila te reakciji društva na iste u jednoj kalvinističkoj dijecezi 17. stoljeća, a posljednji rad u ovom svesku je *Narrative Literature and the Reformation; Focal Points of an Interdisciplinary Discussion of the Scholarship* (141-177), autora Gábora Tüskésa u kojemu se govori o odnosu između književne naracije i Reformacije. Svezak završava kao i prethodni brojevi prikazima nekoliko knjiga.

Na kraju možemo zaključiti da su prikazani svesci i brojevi časopisa *The Hungarian Historical Review* izuzetno kvalitetne baze vrsnih radova mađarskih i drugih znanstvenika koji svojim zanimljivim temama i tematskim skupinama prijevodom i objavljivanjem na engleskom jeziku dolaze pred širu znanstvenu međunarodnu javnost, čime se uspješno postiže poticanje interesa za navedene istraživačke teme kao i poticaj za istraživanje istih tema po istom modelu i u drugim povijesnim regijama i društvenim skupinama kako Ugarsko-hrvatskog Kraljevstva tako i drugim državama jugoistočne Europe.

Vedran Klaužer

Medium Aevum Quotidianum, br. 64 (108 str.), Krems 2012. – br. 65 (78 str.), Krems 2013.

Na početku dva posljednja broja časopisa *Medium Aevum Quotidianum* nalazimo predgovore (*Vorwort*) koje je izradio glavni urednik Gerhard Jaritz, a u kojima su u kratkim crtama predstavljeni radovi koje nalazimo u posljednjim brojevima časopisa. Oba promatrana broja zaključuju prikazi (*Buchbesprechungen*), odnosno jedan prikaz knjige u broju 64, te dva prikaza u broju 65, dok na kraju oba broja nailazimo na uobičajen popis adresa i kontakata autora, što je izrazito važno u ovakvom tipu znanstvenog časopisa koji se bavi specijaliziranim tematičkom. Potrebno je spomenuti kako se u br. 65 nalazi i jedna recenzija (*Rezensionsartikel*; 60-70).

Nijedan od brojeva nije tematski uređen, a u broju 64 objavljeno je šest znanstvenih radova.

Francesca Battista autorica je rada naslovljenog *Umorisimo, satira e parodia nelle lettere erotiche di Enrico di Isernia* (5-31). U ovom vrlo opsežnom radu na talijanskom jeziku autorica donosi prikaz i analizu dijelova nekih od brojnih pisama i tekstova talijanskog znanstvenika iz 13. st., u kojima se govori o raznim aspektima ljubavi i osjećaja. Uz isticanje brojnih elemenata parodije koje su prisutne u djelu tog srednjovjekovnog učenjaka, autorica posebnu pozornost posvećuje isticanju razdoblja u kojem je autor djelovao u Pragu u poznijim godinama, kao i utjecaju okoline na samog autora.

The Effects of Christ's Coming into the Soul. The Case Study on a Group of Anonymous Treatises in Ms. Cambridge, Corpus Christi Library 524 (32-49) rad je češkog znanstvenika Jana Odstrčilika u kojemu donosi popis i kratak opis sadržaja srednjovjekovnih rukopisa koji su važni za proučavanje srednjoeuropskog prostora u srednjovjekovnom razdoblju, a koji se čuvaju u knjižnici koledža Corpus Christi sveučilišta u Cambridgeu. Jan Odstrčilik veliku je pozornost